

CONCEPTE DEFINITORII ȘI TRĂSĂTURILE SPECIFICE SOCIETĂȚII CU RĂSPUNDERE LIMITATĂ

Gheorghe GUȚU

Catedra Științe Administrative

Une **société à responsabilité limitée** est une forme de société intermédiaire qui est une société commerciale à responsabilité limitée où la responsabilité est limitée aux apports, mais qui présente des caractéristiques de la société de personnes, notamment parce que les parts détenues dans le capital ne sont pas librement cessibles sans l'accord de tous ou partie des associés.

Cette forme de société, qui est une invention du droit allemand (la Gesellschaft mit beschränkter Haftung, abrégée GmbH), existe aussi en France, en Suisse, au Luxembourg, en Belgique, aux Pays-Bas, en Algérie et au Maroc, en Tunisie et dans d'autres pays.

Crearea unei economii moderne în Republica Moldova implică, alături de o susținută și laborioasă muncă legislativă, în egală măsură și explicarea rapidă și cât mai completă a reglementărilor ce vizează activitatea societăților comerciale. Astfel, din start ținem să fim recunoscători legislativului din Republica Moldova pentru adoptarea unui valoros act normativ cu privire la societatea cu răspundere limitată, care se cerea imperios adoptat.

În prezentul studiu intenționăm să examinăm unele aspecte ce denotă specificul societății cu răspundere limitată, și anume:

- A) evoluția istorică a societății cu răspundere limitată;
- B) definiția noțiunii de societate cu răspundere limitată;
- C) caracteristicile (particularitățile) societății cu răspundere limitată.

A. Evoluția istorică a societății cu răspundere limitată

În general, societatea comercială, entitate de natură contractuală bazată pe asocierea liberă a membrilor ei, are o istorie de mii de ani. Nu vom strădui asupra genezei tuturor formelor de societăți comerciale, ci doar asupra celei mai „june” forme, și anume: a societății cu răspundere limitată, în spațiul românesc.

Societatea comercială cu răspundere limitată este creația dreptului german, fiind reglementată pentru prima oară prin legea din 23.04.1892. Această lege a fost sursă de inspirație pentru alte țări ca Austria (1906), Cehoslovacia (1920), Polonia (1920), Franța (1928), Luxemburg (1923), Belgia (1935), Italia (1942), Spania (1953), Grecia (1971).

În România, societatea cu răspundere limitată a fost cunoscută în Bucovina prin aplicarea legislației austriece începând cu 6 martie 1906. Ulterior, după Marea Unire din 1918, prin Legea din 1 octombrie 1938 privind punerea în aplicare a legii privitoare la introducerea legislației române în Bucovina și prin Legea din 2 noiembrie 1939 s-au menținut în vigoare dispozițiile legii austriece.

Până la 31 decembrie 1989, toate discuțiile din literatura de specialitate, atunci când caracterizau societatea cu răspundere limitată, aveau în vedere doar reglementările străine existente. Pentru prima oară această formă de societate comercială este reglementată de Legea nr.31/1990, care definește acest tip de societate și stabilește principalele coordonate de funcționare.

Cât privește Republica Moldova, societatea cu răspundere limitată este reglementată pentru prima dată în Hotărârea de Guvern nr.500 privind aprobarea Regulamentului societăților economice, din 10.09.1991. Astfel, conform pct.3 al acestui Regulament, unul dintre tipurile de societăți economice posibil de constituit pe teritoriul Republicii Moldova este și societatea cu răspundere limitată. Considerăm că legiuitorul de atunci grăbit, greșit a catalogat societățile economice numindu-le *tipuri*, deoarece, conform doctrinei, sunt recunoscute 3 tipuri fundamentale de societăți comerciale: două distincte și unul „hibrid”, reprezentând o mixtură a primelor două, adică **primul tip** de societate comercială cuprinde acele societăți care au drept criteriu de distincție caracterul *intuitu personae* al contractului de societate, și anume – societate în nume colectiv și societate în comandită; cel **de-al doilea tip** de societate comercială, numite și societăți deschise, sunt societăți pe capital, al căror element primordial îl constituie participarea la capital social a asociaților, reprezentat de societatea pe acțiuni.

Al **treilea tip** de societate comercială, care îmbină particularitățile societăților de persoane și pe capital, este societatea cu răspundere limitată.

Ulterior, legiuitorul moldav, la alin.(2) art.106 CC (din 6 iunie 2002) enumără societățile comerciale, numindu-le *forme* de societăți comerciale.

Revenind asupra reglementărilor Hotărârii Guvernului nr.500 privind aprobarea Regulamentului societăților economice, suntem de părere că, odată adoptat, Regulamentul societăților economice a făcut un pas înainte în dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova, care pentru etapa respectivă, ținându-se cont de economia planificată existentă până la 1989, era unul irefutabil.

B. Definiția noțiunii de societate cu răspundere limitată

Conform art.145 CC RM, societatea cu răspundere limitată este societatea comercială al cărei capital social este divizat în părți sociale conform actului de constituire și ale cărei obligații sunt garantate cu patrimoniul societății.

Considerând această definiție incompletă, apelăm la Legea cu privire la societățile cu răspundere limitată, nr.135-XVI, art.2, care, observăm, nu face altceva decât să preia definiția societății cu răspundere limitată din Codul civil.

Astfel, ne vedem constrânși în a încerca să definim această formă de societate comercială, călăuzindu-ne de doctrina de specialitate, precum și de legislația altor state cărora le este cunoscută această formă de societate comercială.

În această ordine de idei, conform art.34 al Legii franceze din 1966 privind societatea cu răspundere limitată, acestea sunt definite ca fiind acele societăți comerciale constituite de una sau mai multe persoane care nu suportă pierderile decât până la concurența aporturilor lor. Legea României privind societățile comerciale, nr.31/1990, definește la art.3 societatea cu răspundere limitată ca fiind acea societate ale cărei obligații sunt garantate cu patrimoniul social, iar asociații sunt obligați numai până la concurența capitalului social subscris.

Stanciu Cărpenu definese societatea cu răspundere limitată ca o societate constituită pe baza deplinei încrederi, de două sau mai multe persoane care pun în comun anumite bunuri pentru a desfășura o activitate comercială în vederea împărțirii beneficiilor și care răspund pentru obligațiile sociale în limita aportului lor; este o societate cu caracter mixt care îmbină caracterul *intuitu personae* cu răspundere limitată la obligația vărsării aportului de capital social.

Analizând în detaliu aceste definiții, observăm că criteriul după care se conduc autorii acestora este cel al răspunderii asociaților față de obligațiile asumate de societate, criteriu uzual folosit pentru departajarea diferitelor forme de societăți comerciale.

Concluzionând, suntem de acord cu N.Roșca și S.Baeș, care definesc societatea cu răspundere limitată ca persoană juridică ce s-a constituit prin voința uneia sau a mai multor persoane, exprimată în actul de constituire, în care acestea convin să pună în comun anumite bunuri pentru a desfășura activitatea de întreprinzător, a realiza și a împărți beneficii și în care asociații nu răspund pentru obligațiile societății, ci suportă riscul activității acesteia în limitele valorii părților sociale.

C. Caracteristicile societății cu răspundere limitată

Având în vedere ansamblul dispozițiilor legale referitoare la această formă de societate, precum și discuțiile doctrinare existente, se pot sintetiza următoarele caracteristici ce fac ca societatea cu răspundere limitată să fie o formă distinctă de societate comercială:

a) Societatea cu răspundere limitată este o grupare de persoane

Etimologic, „societate” presupune o pluralitate de persoane, fie că este vorba de o societate civilă, fie că este vorba de o societate comercială sau o altă formă de asociere (ex: societatea nelucrătoare). Din chiar textul art.17 al Legii cu privire la antreprenariat și întreprinderi reiese că societatea comercială, ca specie a societății, în general, și a societății cu răspundere limitată ca formă de societate comercială, în special, este o asociere între două și mai multe persoane juridice și/sau fizice legate printr-un scop comun. Deci, societatea cu răspundere limitată este o grupare de persoane fizice și juridice ori fizice sau juridice.

Numărul de persoane ce constituie societatea comercială este determinat de voința asociaților și de forma de societate pe care acestea o întemeiază. Interesându-ne doar societatea cu răspundere limitată, menționăm că numărul de asociați care se pot asocia pentru a o crea nu poate depăși 50 persoane (art.11 din Legea cu privire la SRL). De la regula societății pluripersonale există însă și o excepție. Astfel, conform aceluiași art.11 alin.(1), aceasta poate fi constituită și de o singură persoană fizică și/sau juridică.

b) Constituirea unor aporturi și affectio societatis

O caracteristică esențială a societății cu răspundere limitată o reprezintă intenția asociaților la încheierea contractului de constituire de a transmite anumite aporturi și de a conlucra pentru desfășurarea obiectului propus, în vederea obținerii de beneficii.

Cauza societății cu răspundere limitată are două componente:

- 1) *intenția de a constitui anumite aporturi în vederea formării capitalului social necesar și impus de lege;*
- 2) *intenția de a conlucra ulterior pentru desfășurarea unei activități rentabile.*

Fără această dublă intenție nu poate exista societate cu răspundere limitată. Intenția de a constitui anumite aporturi reprezintă voința asociaților de a pune în slujbă viitoarei entități colective sume de bani, bunuri, inclusiv drepturile patrimoniale (art.22 alin.(3) din Legea cu privire la SRL), natura și mărimea acestui aport fiind determinată atât de forma de societate (în cazul nostru, conform art.21 alin.(2) din aceeași lege, capitalul social al societății cu răspundere limitată nu poate fi mai mic de 5400 lei), cât și de obiectivul propus.

Intenția de a colabora după constituirea societății cu răspundere limitată reprezintă voința asociaților de a lua cele mai bune decizii comune pentru desfășurarea în condiții rentabile a activității societății cu răspundere limitată.

c) Răspunderea asociaților

În virtutea faptului că orice societate comercială dobândește personalitate juridică din momentul înregistrării de stat la organele competente, aceasta și poartă răspundere pentru obligațiile asumate ulterior față de creditorii. Asociații societății cu răspundere limitată nu răspund pentru obligațiile societății, ci doar suportă riscul activității ei în limita valorii participațiunii lor la capitalul social. Însă, dacă persoanele care intenționează să fondeze o societate cu răspundere limitată au acționat în numele acesteia până la înregistrarea de stat, acestea răspund nelimitat și solidar pentru actele juridice încheiate dacă societatea nu își asumă obligațiile ce decurg din aceste acte sau nu se ajunge la un alt acord (art.15 alin.(2) din Legea cu privire la SRL). La fel, asociatul care nu a vărsat în termenul stabilit aportul este obligat să repare prejudiciile cauzate societății dacă angajamentul său a generat aceste prejudicii, adică asociatul va răspunde subsidiar pentru obligațiile societății în limita părții nevărsate (art.22 alin.(5)).

d) Capitalul social este divizat în participațiuni numite *părți sociale*, a căror mărime este stabilită de actul de constituire în funcție de cuantumul aportului și include toate drepturile și obligațiile asociatului (art.24 alin.(1)). Ea poate fi stabilită atât în raport procentual față de mărimea totală a capitalului social, cât și în sumă bănească.

După cum am putut observa, societatea cu răspundere limitată nu numai că este cea mai jună formă de societate comercială, dar și cea mai lesnicioasă din punctul de vedere al constituirii, ceea ce o face mult mai atractivă pentru cei ce doresc să se aventureze în afaceri mari cu sume (capital) mici.

Bibliografie:

1. Constituția Republicii, adoptată la 29 iulie 1994 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994. - Nr.1.
2. Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, nr.845-XII, 1992 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - 1994. - Nr.2/33.
3. Legea cu privire la societățile cu răspundere limitată, nr.135-XVI, 2007 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - 2007. - Nr.127-130/548.
4. Legea privind societățile pe acțiuni, nr.1134, 1997 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova. - 2008. Nr.1-4 (republicată).
5. Codul civil al Republicii Moldova. Comentariu, art.1-511. Vol.I. - Chișinău: Firma editorial-poligrafică „Tipografia Centrală”, 2006.
6. N. Roșca, S. Baeș, Dreptul afacerilor. Vol.I. - Chișinău, 2004.
7. I. Turcu. Dreptul afacerilor. Partea Generală. - Iași: Chemarea, 1992.
8. C. Lefter. Societatea cu răspundere limitată în dreptul comparat. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1993.
9. D. Șandru. Societățile comerciale în Uniunea Europeană. - București: Editura Universitară, 2006.

Prezentat la 19.11.2008